



PM 2008:64 RIV (Dnr 322-5/2008)

## **Tydlig och öppen – förslag till en stärkt utbildningsinspektion (SOU 2007:101)**

**Remiss från Utbildningsdepartementet**

**Remisstid 3 mars 2008**

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande  
Som svar på remissen ”Tydlig och öppen - förslag till en stärkt utbildningsinspektion” överlämnas och åberopas denna promemoria.

**Föredragande borgarrådet Lotta Edholm** anför följande.

### *Ärendet*

Utbildningsdepartementet har för yttrande remitterat *Tydlig och öppen – förslag till en stärkt utbildningsinspektion*. Rapporten redovisas i *bilaga 2*.

Regeringen beslutade den 14 juli 2007 att tillkalla en särskild utredare för att lämna förslag till den statliga utbildningsinspektionens framtida inriktning och omfattning.

Den framtida inspektionen ska enligt utredningen prioritera granskningen av skolans kunskapsuppdrag på varje nivå i skolväsendet. Granskningen av fristående skolor och kommunala skolor ska ske enligt samma granskningsprinciper. Kvalitetsgranskningen föreslås ske enligt en fyrgradig skala och den nya inspektionsmyndigheten bör få i uppdrag att framställa kriterier för bedömningarna.

### *Beredning*

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

### *Mina synpunkter*

Den nationella utbildningsinspektionen spelar en central roll i arbetet med att upprätthålla en god kvalitet i den svenska skolan. De förslag till förändringar i den statliga utbildningsinspektionen som lyfts fram i utredningen syftar till ökat fokus på kunskap och större möjligheter till jämförelser mellan skolor – något som gynnar såväl den enskilda eleven, skolan som beslutsfattare inom skolans område.

Den fyrgradiga skala som föreslås förutsätter tydliga och kända kriterier för bedömningarna. En stärkt statlig utbildningsinspektion bör också kompletteras av systematiskt förbättringsarbete på lokal nivå för att inspektionen ska leda till ökad måluppfyllelse.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande  
Som svar på remissen ”Tydlig och öppen - förslag till en stärkt utbildningsinspektion” överlämnas och åberopas denna promemoria.

Stockholm den 28 februari 2008

LOTTA EDHOLM

#### *Bilagor*

1. Reservationer m.m.
2. Rapporten ”Tydlig och öppen - förslag till en stärkt utbildningsinspektion”

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. huvudsak godkänna föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande.

I slutänden är det barn och elever som drabbas och är förlorare av brister i utbildningsverksamheten eller i inspektionen av densamma. Vi skulle gärna se ökade möjligheter till kontroll för att kunna garantera en skola av hög kvalitet. Barn och ungas rättighet till en bra förskola och skola måste kunna garanteras. Föräldrar har rätt att få veta att kvaliteten på den pedagogiska verksamheten är god, oavsett om skolan är privat eller offentligt driven. Ingen ska behöva riskera att göra ett dåligt val.

För att klara detta behövs satsningar på kvalitetssäkring och inspektioner av utbildningsverksamheten och förändringar i lagen som möjliggör att till exempel också privata skolor kan granskas av kommunens skolinspektörer, och inte som idag enbart av Skolverket. Det finns ett behov av skarpare kontrollinstrument och fler kontroller.

Utöver dessa synpunkter är det viktigt att lyfta två saker, som även stadsledningskontoret har uppmärksammat. Det är viktigt att möjliggöra att den första inspektionen som genomförs av en nystartad skola bör ske snabbare än inom tre år från starten. Det är också viktigt att alla de fyra stegen i bedömningskriterierna är tydliga och kända.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

### **Kommunstyrelsen**

**Reservation** anfördes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert*, *Teres Lindberg* och *Malte Sigemalm* (alla s) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

## ÄRENDET

Utbildningsdepartementet har för yttrande remitterat *Tydligare och öppen – förslag till en stärkt utbildningsinspektion*. Rapporten redovisas i *bilaga 2*.

Regeringen beslutade den 14 juli 2007 att tillkalla en särskild utredare för att lämna förslag till den statliga utbildningsinspektionens framtida inriktning och omfattning.

Den framtida inspektionen ska enligt utredningen prioritera granskningen av skolans kunskapsuppdrag på varje nivå i skolväsendet. Granskningen av fristående skolor och kommunala skolor ska ske enligt samma granskningsprinciper. Kvalitetsgranskningen föreslås ske enligt en fyrgradig skala och den nya inspektionsmyndigheten bör få i uppdrag att framställa kriterier för bedömningarna.

## BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

### **Stadsledningskontoret**

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 19 februari har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret är positivt till utredningens innehåll och håller med om vikten av att utbildningsinspektionen är saklig och opartisk. Vidare anser kontoret att det är bra att även undervisningen ska kunna granskas då det är där förutsättningarna för elevernas måluppfyllelse ges.

Kontoret anser att det är positivt att fristående och kommunala skolor ska granskas på samma sätt. Stadsledningskontoret anser dock att den första inspektionen av en nystartad skola bör ske snabbare än inom tre år från starten.

Stadsledningskontoret anser att det är bra att förberedelserna inför platsbesöken ska ske systematiskt, med välutvecklade underlag och statistiska analyser, eftersom detta leder till en mer likvärdig bedömning i rapporterna. Det är viktigt att kriterierna i kvalitetsbedömningen är tydliga och kända, och kontoret anser att det bör gälla samtliga fyra steg i bedömningsskalan. En mer strukturerad och systematisk skolinspektion leder även till att de enskilda inspektörerna gör likvärdiga bedömningar och fokuserar på samma frågor.

Vidare anser stadsledningskontoret att den av utbildningsnämnden bedrivna skolinspektionen bör ses över i och med den förändrade statliga inspektionen. Detta för att utveckla den kommunala skolinspektionen så att den även fortsättningsvis är ett bra komplement till den statliga skolinspektionen.

### **Utbildningsnämnden**

**Utbildningsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 14 februari 2008 att som svar på remissen överlämna och återopa förvaltningens tjänsteutlåtande.

*Reservation* anfördes av Roger Mogert (s) och Inger Stark (v), *bilaga 1*.

*Reservation* anfördes av Per Olsson (mp), *bilaga 1*.

**Utbildningsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 23 januari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig bakom betänkandets innehåll och principiella ställningstaganden beträffande genomförande och organisation av den statliga utbildningsinspektionen. Utbildningsförvaltningen ser positivt på utredningens förslag om samma granskningsprinciper för fristående och kommunala skolor, liksom på utredningens förslag på inspektioner som är anpassade efter lokala förhållanden och förutsättningar.

Förvaltningen ser särskilt positivt på utredningens förslag till prioritering av granskning som har betydelse för skolans kunskapsuppdrag och att inspektionen primärt bör riktas på bedömning av verksamheternas kvalitetsarbete.

Likaså instämmer förvaltningen i utredningens förslag att använda skolhuvudmannens/rektorns självvärderingar som utgångspunkter för denna anpassning av inspektionerna. Med tanke på att kvalitetsgranskningen föreslås ske enligt en fyrgradig skala vill förvaltningen särskilt framhålla utredningens ståndpunkt beträffande vikten av tydliga och kända kriterier för bedömningarna. Om tillfälle ges vill utbildningsförvaltningen gärna följa inspektionsmyndighetens arbete beträffande utformning av metoder för kvalitetsgranskning och framtagande av kriterier.

Utbildningsförvaltningen anser att utredningens utformning och förslag till en stärkt statlig utbildningsinspektion behöver kompletteras av systematiskt förbättringsarbete på lokal nivå för att inspektionen ska leda till ökad måluppfyllelse.

RESERVATIONER M.M.

**Utbildningsnämnden**

*Reservation* anfördes av Roger Mogert (s) och Inger Stark (v) enligt följande

Utbildningsnämnden beslutar

att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut  
samt att därutöver anför följande

I slutänden är det barn och elever som drabbas och är förlorare av brister i utbildningsverksamheten eller i inspektionen av densamma. Vi skulle gärna se ökade möjligheter till kontroll för att kunna garantera en skola av hög kvalitet. Barn och ungas rättighet till en bra förskola och skola måste kunna garanteras. Föräldrar har rätt att få veta att kvaliteten på den pedagogiska verksamheten är god, oavsett om skolan är privat eller offentligt driven. Ingen ska behöva riskera att göra ett dåligt val.

För att klara detta behövs satsningar på kvalitetssäkring och inspektioner av utbildningsverksamheten och förändringar i lagen som möjliggör att till exempel också privata skolor kan granskas av kommunens skolinspektörer, och inte som idag enbart av Skolverket. Det finns ett behov av skarpare kontrollinstrument och fler kontroller.

*Reservation* anfördes av Per Olsson (mp) enligt följande

Utbildningsnämnden beslutar

att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut  
samt att därutöver anför följande

När det gäller fristående skolor ser vi med oro på de förmodligen få, men ändå, fall där den kommande myndigheten uppdagar att fristående skolor missbrukar lagen och där skolan sedan fortsätter sitt arbete trots att man inte lever upp till regelverket och ibland t.o.m. kan tänkas kränka barnens rätt till en god undervisning.

Dessa skolor hotar med sitt beteende alla de fristående skolor som gör ett bra arbete, och de som gör ett bra arbete är det absoluta flertalet, inom de fristående skolorna. För att få rätsida på denna fråga finns det ett behov att ta fram åtgärder som värnar om de skolor som gör ett bra arbete och att tillförsäkra dem den rättstrygghet, stabilitet, rättvisa och de långsiktiga villkor som de behöver för sin verksamhet. Det är samtidigt viktigt att ge en kommande skolinspektion de verktyg som behövs för att åtgärda bristerna i de skolor som inte följer regelverket.

Särskilt allvarligt är de skolor som inte respekterar elevernas integritet och läroplanens värdegrund. Det finns en problematik kring de skolor där ex. Skolverket har tagit beslutet att återkalla skoltillståndet och där skolorna i sin tur har överklagat detta beslut till domstol. Idag har dessa skolor efter överklagan automatiskt rätt att fortsätta att bedriva sin skolverksamhet tills ärendet slutgiltigt avgörs i rätten. Vi föreslår att fristående skolors rätt till att fortsätta bedriva undervisningen under den tiden som ärendet behandlas rättsligt ändras på så sätt att skolorna fortfarande måste ha rätten att överklaga Skolinspektionens beslut om indraget skoltillstånd, men att det vid en överklagan först måste ske en rättslig prövning ifall skolan skall ha rätt att fortsätta att bedriva sin verksamhet under den tiden som överprövningen pågår. T.ex. är det självklart att man skall kunna fortsätta verksamheten ifall grunden till det indragna skoltillståndet mera rör formalia, bokföring eller t.ex. frågan om timplanens tillämpning, men om grunden till indraget skoltillstånd ligger i att man inte följer den av läroplanen fastlagda värdegrunden eller att man bryter mot elevernas integritet och mänskliga rättigheter så bör skolan inte få fortsätta med sin verksamhet under den tiden som ärendet prövas juridiskt.